

Bölüm 4

ANTEPARTUM DEĞERLENDİRME

Nurgül ULUSOY¹

1. ANTENATAL BAKIMIN TANIMI VE ÖNEMİ

Antenatal bakım (AB) temel olarak fetüsün ve gebenin sağlığının bu konuda eğitim almış bir sağlık personeli tarafından belirli aralıklarla kontrol edilmesi ve gebelere fetüs sağlığını koruyucu gerekli bilgilendirmelerde bulunulmasıdır (1). Antenatal bakım doğum öncesi dönemi kapsayan bakımlar olarak da bilinmektedir.

Sağlıklı geçirilen gebelik dönemi sağlıklı doğumun vazgeçilmez unsurudur. AB'de ulaşılmak istenen temel hedef gebelik süresince annenin ve fetüsün sağlığını koruyarak gebelik, doğum ve doğum sonrası süreçlerin bir sorun olmadan atlatılmasını sağlamaktır. Bu amaçla gebenin genel sağlık taraması yapılarak var olan hastalıklar saptanır, bunun yanında gebelik sürecinde ortaya çıkabilecek hastalıklar (preeklampsi, gestasyonel diyabet, gestasyonel hipertansiyon, postpartum kanama gb) için ön tahminlerde bulunarak gerekli hazırlıklarda bulunulur. Bu süreçte gebe gerekirse sevk edilir, fetüs intrauterin olarak izlenir, gebeye tetanoz bağışıklığı sağlanır, gerekli vitamin-mineral takviyesi verilir ve gebe gebelik süreci ve doğum hakkında bilgilendirilir.

Kadın, doğurganlığa sahip olması nedeniyle toplumsal ve evrimsel açıdan benzersiz bir konuma sahiptir. Bu nedenle gebelik sürecinde kadının sağlığını koruma da özenli bir hazırlık ve takip gerektirmektedir çünkü gebe sağlığı doğrudan fetüs sağlığı ile ilgili olup, dolaylı olarak da toplum sağlığı ile ilgilidir. Dolayısıyla, gebede veya fetüste ortaya çıkan veya çıkması muhtemel sağlık sorunlarının etkin ve hızlı bir şekilde bertaraf edilmesi ve yeterli sağlık hizmetinin sağlanması sağlık hizmeti sağlayan kurum ve kişilerin temel görevlerindedir.

¹ Dr. Öğr. Üyesi Nurgül Ulusoy İstanbul Aydın Üniversitesi VM Medikal Park Florya Hastanesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum A.b.d, İstanbul, Türkiye, drnurgulcelikaslan@gmail.com

seltimesi için toplumsal bilincin oluşturulması antepartum takipte son derece önemlidir. Bunun yanında, doğum öncesi bakım hizmetleri yeterli ve nitelikli şekilde sunulmalı, personel kurum içi eğitimlerle bilgilendirilmeli ve gebenin uygun merkezde takibinin ve doğumun gerçekleşmesi sağlanmalıdır.

Gebenin antenatal takibi sırasında tespit edilen risk faktörleri hakkında bilgilendirilmesi, olası kanama hallerinde uygun merkezlere ulaşmasının öneminin vurgulanması, uygun aralıklarla yapılacak laboratuvar değerlendirmeleri ile özellikle aneminin etkin tedavisinin sağlanması ve böylece obstetrik kanama hallerinde 'gecikme' kaynaklı problemlerin önüne geçilmesi amaçlanmalıdır.

Artan sezaryen oranlarıyla birlikte Plasenta Previa, Placenta Akreata ve Plasenta Perkreata gibi plasental adezyon anomalileri artmakta, ciddi antepartum ve postpartum kanama risklerini beraberinde getirmektedir. Önceki doğumu sezaryen ile olmuş gebelerin erken antenatal vizitlerinde bu yönden erken değerlendirme önem kazanmıştır.

REFERANSLAR

1. Özvarış, Ş. B.; Akın, A. TÜRKİYE'DE DOĞUM ÖNCESİ BAKIM HİZMETLERİNDEN YARARLANMA.
2. Durualp, E. GÜVENLİ BEBEKLER GÜVENLİ YARINLAR PROJESİ: EĞİTİM PROGRAMI.
3. Holzgreve, W.; Greiner, D.; Schwidtal, P. Maternal mortality in Eritrea: improvements associated with centralization of obstetric services. *International Journal of Gynecology & Obstetrics*, 119, S50-S54.
4. Organization, W. H.; UNICEF. Trends in maternal mortality: 1990-2015: estimates from WHO, UNICEF, UNFPA, World Bank Group and the United Nations Population Division.
5. Thaddeus, S.; Maine, D. Too far to walk: maternal mortality in context. *Social science & medicine*, 38 (8), 1091-1110.
6. Yalçın, B. M.; Pirdal, H.; Ünal, M. Gebelerin gebelik izlemeleri, gebelikleri ile ilgili bilgi düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Türkiye Aile Hekimliği Dergisi*, 20 (1), 7-15.
7. Enstitüsü, H. Ü. N. E. Türkiye nüfus ve sağlık araştırması, 2008. *Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü, Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve TÜBİTAK, Ankara, Türkiye, 2009*, 144-145.
8. Martin, C.; Pernoll, M. Çağdaş Obstetrik ve Jinekoloji Teşhis ve Tedavi. *Formerly Executive Dean University Of Kansas School Of Medicine Kansas City, Barış Kitabevi*, 1, 299-300.
9. Nour, N. M. An introduction to maternal mortality. *Reviews in obstetrics and gynecology*, 1 (2), 77.
10. Rosenfield, A.; Min, C. J.; Freedman, L. P. Making motherhood safe in developing countries. *New England Journal of Medicine*, 356 (14), 1395-1397.
11. Martin, J. A.; Hamilton, B. E.; Osterman, M. J., et al. Births: final data for 2015.
12. YÖRÜK, S. Türkiye'de ebelik eğitiminin gelişimi. *Türkiye Klinikleri Journal of Medical Ethics-Law and History*, 20 (1), 38-42.
13. Ülman, Y. I.; Reformlar, O. D. n. Türkiye'de 19. ve 20 yüzyıllarda Tıp Tarihinin Ana Hatları. *Tıp Tarihi ve Tıp Etiği Ders Kitabı*, 175-186.
14. Güvercin, C. H. SOSYAL GÜVENLİK KAVRAMI VE TÜRKİYE'DE SOSYAL GÜVENLİĞİN TARİHÇESİ. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, 57 (02).
15. Akdağ, R. Türkiye Sağlıkta Dönüşüm Programı ve Temel Sağlık Hizmetleri: Kasım 2002-2008. *TC Sağlık Bakanlığı Yayın*, (770).

16. Enstitüsü, H. Ü. N. E. Türkiye nüfus ve sağlık araştırması, 2003. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü, Devlet Planlama Teşkilatı ve Avrupa Birliği, Ankara, Türkiye.
17. Women's, N. C. C. f.; Health, C. s. (2008). *Antenatal care: routine care for the healthy pregnant woman*. RCOG press.
18. Carroli, G.; Villar, J.; Piaggio, G., et al. WHO systematic review of randomised controlled trials of routine antenatal care. *The Lancet*, 357 (9268), 1565-1570.
19. Villar, J.; Carroli, G.; Khan-Neelofur, D., et al. Patterns of routine antenatal care for low-risk pregnancy. *Cochrane database of systematic reviews*, (4).
20. Kılıç, M. Multiple Analyses of the Factors Affecting the Utilization of Antenatal Care: A Middle Anatolia Sample Doğum Öncesi Bakım Almayı Etkileyen Faktörlerin Çoklu Analizi: Bir İç Anadolu Örneği.
21. Pediatrics, A. A. o., American Collage of Obstetricians and Gynecologists: Guidelineo for perinatal care. Washington, DC, APP/ACOG: 2002.
22. Health, N. I. f.; Excellence, C. Antenatal care for uncomplicated pregnancies. *NICE clinical guidelines. Updated edition. London*.
23. Organization, W. H. WHO recommendations on antenatal care for a positive pregnancy experience. 2016. *Geneva, Switzerland: World Health Organization*.
24. Villar, J.; Ba'aqel, H.; Piaggio, G., et al. WHO antenatal care randomised trial for the evaluation of a new model of routine antenatal care. *The Lancet*, 357 (9268), 1551-1564.
25. Organization, W. H. (2016). *WHO recommendations on antenatal care for a positive pregnancy experience*. World Health Organization.
26. Minakami, H.; Maeda, T.; Fujii, T., et al. Guidelines for obstetrical practice in Japan: Japan Society of Obstetrics and Gynecology (JSOG) and Japan Association of Obstetricians and Gynecologists (JAOG) 2014 edition. *Journal of Obstetrics and Gynaecology Research*, 40 (6), 1469-1499.
27. Bakanlığı, T. S. Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Kadın ve Üreme Sağlığı Daire Başkanlığı. *Doğum Sonu Bakım Yönetim Rehberi, Ankara, 925*.
28. Yaman Tunç, S.; Yaman Görük, N.; Ceylan, B., et al. Kadın doğum polikliniğine başvuran kadınlarda gebelik ve demir eksikliği anemisi ilişkisi. *Journal of Clinical & Experimental Investigations/Klinik ve Deneysel Araştırmalar Dergisi*, 3 (1).
29. HA, D. T. K.; Göksin, E. Temel Kadın Hastalıkları ve Doğum Bilgisi. *Gebelikte hipertansiyon, preeklampsi-eklampsi. Güneş Kitabevi, Ankara, 1647-1651*.
30. KOÇAK, Y. Ç.; SEVİL, Ü. Kadın Doğum Kliniklerinde Yatan Hastalara Kültürlerarası Yaklaşım. *Türkiye Klinikleri Public Health Nursing-Special Topics*, 1 (3), 52-61.
31. İnanç, N.; Coşkun, A.; Okumuş, H. Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği El Kitabı, Birlik Ofset Ltd. Şti., İstanbul, 31-70.
32. Beksaç, M.; Demir, N.; Koç, A., et al. Obstetrik Maternal Fetal Tıp & Perinatoloji. *Malatyalıoğlu E. Perinatal Enfeksiyonlar. MN Medikal & Nobel, 470-523*.
33. Demirbaş, H.; Kadioğlu, H. Prenatal dönemdeki kadınların gebeliğe uyumu ve ilişkili faktörler. *Clinical and Experimental Health Sciences*, 4 (4), 200-206.
34. Pernoll, M.; Obstetrik, Ç.; Teşhis, J., et al. s: 1328-1357. *Barış Kitabevi, İstanbul*.
35. Okulu-TETM, H., Ana Sağlığı ve Aile Planlaması El Kitabı. Ankara: 1982.
36. Nahum, G. G. Predicting fetal weight. Are Leopold's maneuvers still worth teaching to medical students and house staff? *J Reprod Med*, 47 (4), 271-278.
37. Calvert, J.; Crean, E.; Newcombe, R., et al. Antenatal screening by measurement of symphysis-fundus height. *Br Med J (Clin Res Ed)*, 285, 846-849.